

Article Opinió - Ramon Orfila - “L’espera gairebé sense esperança”

Prop de 900.000 persones es mouen, aquests dies, sense saber on anar, en el darrer territori siríà que li resta per reconquerir, amb l'ajut de Rússia, a Bashar al Assad.

Mesclats entre ells, uns 30.000 dels antics combatents per la llibertat. És el que queda del moviment que va arribar a posar en solfa el règim siríà quan, fa gairebé deu anys, van esclatar les primeres protestes contra la dictadura dels Assad, en la particular primavera siriana, que va commoure el món i va omplir d'esperança milions dels habitants d'aquell país.

És precisament la presència d'aquests combatents, que d'una banda protegeixen els 900.000 civils i que, a la vegada, es dilueixen entre ells, com el peix dins l'aigua, tal i com recomanava Mao Tzedong als guerrillers camperols, l'excusa perfecta per al règim per mantenir la cruesa dels atacs aeris i per terra que vulneren de manera brutal qualsevol convenció internacional.

Al final del seu trajecte, si aconseguen sobreviure als atacs de l'aviació siriana, que no té cap empatx a l'hora d'emprar armaments prohibits, els espera la frontera tancada d'una Turquia que ja en té prou amb els 3 milions i mig de refugiats, i que està decidida a no acceptar ni un siríà més al seu territori. Entre altres coses, perquè saben que, si hi arriben, ho faran per no tornar mai més. Assad no acceptarà mai el retorn de la gent que, per ell, simbolitza aquells que van posar en dubte el seu poder, els rebels, els que han contribuït a crear-li la imatge de dictador despíetat que té davant bona part del món, els que l'han obligat, segons ell i els seus, a cercar l'aliança amb Rússia que, tot donant-li suport militar, el debilita i el fan depenent d'un Vladimir Putin que no regala res i que tot el que dona s'ho cobra més tard o d'hora amb uns interessos d'usura.

I encara que Erdogan els permetés entrar, sols els esperaria la mort de finor que implica viure en un camp de refugiats, a Turquia i a qualsevol altre lloc, sense massa alternatives a les que aferrar-se quan, tancada la porta del retorn, sols els podria quedar una fuga cap endavant, si l'Europa que tenen a una hora de vol està disposada a obrir les portes a una part, per petita que fos, dels milions de demandants de refugi provinents de Síria, però també de Líbia o Irak o Afganistan, països tots ells víctimes d'unes guerres que Europa ha contribuït per activa o per passiva a crear i alimentar.

Però no, avui per avui, ni l'Alemanya de Merkel, que fa pocs anys, el 2015, va estar disposada a rebre més d'un milió de refugiats, estaria en la tesi de tornar a obrir les seves portes, atesa la reacció negativa que va provocar aquella experiència, des de la perspectiva electoral, però també si tenim en compte l'actitud summament insolidària de la immensa major part de l'Europa dels mercaders en la que s'ha convertit la Unió Europea.

Vae victis, trista sort la dels vençuts i dels perdedors provinents de la societat civil, perquè els toca sofrir, molt més que als que formaven part d'un exèrcit, les més rigoroses penalitats, quan es veuen reclosos en els moderns camps de concentració que són els camps per a refugiats que el món disfressa com si fossin temporals camps d'acollida.

No, no ho són mai, temporals, els camps de refugiats, exceptuant els raríssims casos en els que s'han capgirat les tornes i finalment han triomfat els seus partidaris.

He tingut l'ocasió de comprovar en persona la tristor que ofega la vida en un camp de refugiats, i tot i que es tractava d'un poble que no se sent derrotat i que, ben al contrari, ha aconseguit mantenir ferma la seva lluita per recobrar el control de la seva terra, avui ocupada militarment per un altre país, i el seu dret a viure-hi lliures, no puc evitar recordar la desesperació dels més joves davant la sort que els ha tocat viure.

Em refereixo als camps de refugiats sahrauís de la zona de Tinduf, on hi malviuen entre 160 i 180 mil persones, la majoria infants, fugitius tots ells de la brutalitat de l'ocupació marroquí, i disposats, tan bon punt l'edat els ho permeti, a engreixar les forces militars de la seva autoproclamada república.

M'han impressionat, precisament aquests dies, les imatges d'antics amics sahrauís compartint amb nosaltres l'alegria de la notícia de l'embaràs d'una noia nascuda als campaments, i a la vegada filla d'una altra sahrauí també nascuda a Tinduf, de tal manera que, en pocs mesos, mare, filla i néta compartiran les penúries que implica sobreviure gràcies al suport internacional, patint el rigor del pitjor desert, el de pedra, on per no haver-hi ni arena hi ha. Amb una dignitat que impressiona, amb una tossuda decisió de continuar la lluita iniciada pels pares, que ara ja tenen besnéts, que et fa sentir orgullós d'ells... Però tu acabes tornant a casa i, per molt que els recordis, ells continuen vivint el que no es pot considerar vida, en uns campaments que es van aixecar el 1975, fa 45 anys i amb una esperança de futur que el món es cuida d'esfondrar dia a dia, per molt que reconeixin la raó i la justícia de les seves reivindicacions.

Algú es pot atrevir a condemnar, en aquestes circumstàncies, que els més joves d'entre els 180.000 refugiats xoquin amb els seus propis dirigents tot exigint més contundència, fins i tot tornant a una guerra que sols s'ha aturat per una treva imposada per l'ONU, abans que conformar-se amb la desesperança que els ofega cada matí quan es desperten cap un dia que s'assemblarà com una gota d'aigua a una altra gota, al dia anterior???